मितिः २०७८/०१/३१ (14th May, 2021)

साइबर सुरक्षाका लागि जनहितमा जारी सन्देश

सामाजिक संजालहरु (Social Media) जस्तै Facebook, Twitter, LinkedIn आदि प्रयोग गर्दा कसरी सुरक्षित रहने ?

सामाजिक संजाल (Social Media) को सुरक्षित साथ उपयोग गर्न निम्न उपायहरु अपनाऔं।

१. छुट्टाछुट्टै सामाजिक संजाल (जस्तैः Facebook, Twitter) को आफ्नो खाता (Account) का लागि छुट्टाछुट्टै तथा बलियो पासवर्ड राखौं।

२. सामाजिक संजालको आफ्नो डिजिटल खाता (Digital Account) लाई सुरक्षित राख्न Multi-Factor Authentication (जस्तै Two Factor Authentication, Mobile Number, OTP, Fingerprint इत्यादी) को प्रयोग गरौ |

३. सामाजिक संजालको आफ्नो खाता Recovery को लागि Recovery Email तथा Mobile Number को प्रयोग गरौ |

४. सकेसम्म सामाजिक संजालको प्रयोग गर्दा आफ्नो उपकरण (मोबाइल, ल्यापटप, कम्प्युटर, ट्याबलेट) को प्रयोग गरौ | आफ्नो व्यक्तिगत डिभाइसहरु (ल्यापटप, मोबाइल आदी) लाई पासवर्ड, Pattern वा Finger Print (Biometric) वाट Lock गरौ |

५. सामाजिक संजालको प्रयोग गरिने उपकरण (मोबाइल, ट्याबलेट) हराउँदा सामाजिक संजालको खाताको पासवर्ड तुरुन्तै परिवर्तन गरौ |

६. प्रत्येक सामाजिक संजालमा Privacy Setting को Feature हुने भएकोले त्यसको प्रयोग गरी कुन कुन विवरणहरु सार्वजनिक गर्ने/ नगर्ने Customize/Configure गरौ | जस्तैः Facebook मा आफ्नो email तथा phone number देखाउने वा लुकाउने |

७. सकेसम्म आफ्नो व्यक्तिगत विवरण जस्तैः Home Address, Phone Number इत्यादी सामाजिक संजालमा नराखौ |

८. सामाजिक संजालमा आफ्ना व्यक्तिगत संवेदनशील फोटो, User Name and Password, बैंकको क्रेडिट कार्ड नम्बर, पिन कोड, नागरिकता नम्बर लगायतका Personally Identifiable Information (PII) हरु Share नगरौ |

९. कुनै पनि सन्देश, फोटो पोष्ट गर्दा सचेत रहे । (जस्तैः आफू कहाँ जाँदैछु , के गर्दैछु, कोसंग छु जस्ता विवरणको अरुले गलत फाईदा लिन सक्छन् |)

१०. फोटो पोष्ट गर्न कसैले दबाब दिन्छ भने अस्वीकार गर्ने | आवश्यक परेको खण्डमा सामाजिक सञ्जालमा भएका नराम्रा साथीहरु (असहज क्रियाकलापहरु देखाउने) लाई ब्लक वा साथिको सुचीबाट हटाऊँ |

११. सकेसम्म अपरिचित व्यक्तिको Friend Request Accept नगरौ | गर्नै परे उक्त व्यक्तिले गरेको पोस्ट, व्यक्तिले राखेको विवरणलाई राम्ररी विचार गरी पहिचान गरी मात्र सामाजिक संजालमा Friend Request Accept गरौ |

१२. सामाजिक संजालमा साथीहरुले share गरेको लिंक तथा Attachment लाई सहि पहिचान गरेर मात्र Click/Open गरौ | उक्त लिंक तथा Attachment शंकास्पद लागेमा नखोलौ |

१३. सामाजिक संजाल मार्फत प्राप्त हुने पुरस्कार(Prize), उपहार (Gift), चिट्ठा (Lottery) लगायत बिभिन्न प्रलोभन देखाएर पठाईएको वा डर धम्की दिई पठाईएको संदेश, फोनकल लगायतलाई Reply/Response नगरौं |

१४. सामाजिक सञ्जालको प्रयोग गर्दा यौन दुर्व्यवहारसँग सम्बन्धित केही असहज गतिविधिको महसुस गरेको खण्डमा अथवा घटना घटेको खण्डमा प्रमाण संकलन गरी प्रहरीमा उजुरी गरौं।

Nepal Telecommunications Authority (NTA)

Cyber Security Task Force (NTACERT)

National Theatre Building, Jamal

Kathmandu, Nepal

Email: cert@nta.gov.np, Website: www.nta.gov.np